

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології

Історичний факультет

**СХОДОЗНАВСТВО.
АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей

II Міжнародної науково-методичної конференції

19 березня 2021 р.

Харків – 2021

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

Ю.Д. Бойчук – ректор, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України (Україна)
С.В. Бережна – проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності доктор історичних наук, професор(Україна)
Д-р Кемаль Учунджу, професор, Чорноморський технічний університет (Туреччина)
Н.В. Руда – завідувач кафедри східних мов, кандидат філологічних наук, доцент (Україна)
Л.М. Ямпольська – доцент кафедри всесвітньої історії, кандидат історичних наук, доцент (Україна)
І.А. Скразловська – доцент кафедри східних мов (Україна)
Д-р Алібекіроглу Сертан - викладач кафедри турецької мови і літератури у Газіантепському університеті (Туреччина), запрошений викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей II Міжнародної науково-методичної конференції, 19 березня 2021 р. – Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. – 206 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 3 від 07.04.2021

До збірника увійшли тези доповідей II Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

ЗМІСТ

СХІДНА ЛІНГВІСТИКА

Агєєва М.М., Радченко К.М. Загадкові назви Каспійського моря.....	7
Басам Санатуллах. Історична довідка про фарсі-дарі.....	8
Богдан А.А. Концепція «ребенок, сын» в китайських ідиомах чэньюй.....	11
Водолажський Д.О. Розкриття концепції «мужність» у китайських іменах.....	12
Гришина Б. М. Засоби вираження експресії в китайській мові за допомогою службових слів.....	14
Гуцуляк К.С. Сучасний сленг в китайській мові. Англiцизм, напiвкалька та переклад.....	15
Дмитренко А. А. Продуктивніе словообразовательніе модели китайского языка на материале названий фруктов и овощей.....	16
Долгополова Д. С. Інтернет-сленг в китайській мові.....	18
Донченко М.О. Концепт «краса» у мовній картині світу Китаю.....	19
Завгородня О.С. Концептоутворюючий аспект жіночих імен в перській мові.....	21
Гльницька М.Б. Поле семантичної реалізації колоративної лексики: пряме/переносне та конкретне/абстрактне.....	24
Кім О.В. Актуальність вивчення лексики мобільних застосунків у китайській мові.....	26
Коляда А.В. Синтаксичні особливості драматургії Лао Ше.....	27
Куліш М.О. Особливості вживання означень у п'єсі “Чайна” (茶馆).....	30
Макітренко К.О. Особливості сучасного китайського мовного етикету.....	32
Поміляйко В.О. Сленг як невід’ємна частина сучасної китайської мови.....	34
Протопопова Є.П. Інверсія додатку у текстах публіцистичного стилю.....	35
Романченко А.С. Художні засоби створення сумного настрою в книзі 几米 “寂寞上场了”.....	37
Руда Н.В. Частотність безсполучникових багатокomпонентних складних речень у сучасній китайській літературній мові.....	39
Самойлова С.А. Словотворчі морфеми в назвах прикрас в китайській мові.....	40
Саніна Г.В. Ієрогліфічна парадигма японського письма: походження та перспективи щодо сучасних соціокультурних процесів.....	41
Светличная А.Ф. Особенности образования названий китайских блюд.....	44
Сусленко А.М. Труднощі перекладу колірних виразів в англійській та перській мовах: культурне порівняння.....	46
Толмачова К.М. Феномен перемикування кодів у контексті мовної ситуації в Марокко.....	48
Федорченко А.А. Графемы со значением «оружие» в современных иероглифах.....	51
Хижа І.П. Лексичні засоби створення портрета головного героя в оповіданні Мо Яня «Геній».....	53
Шапаренко Е.Е. Історія вивчення стилістики у китайському мовознавстві.....	55

ЛІТЕРАТУРА КРАЇН СХОДУ

Быкова И.А., Пелехата К. Проблема одиночества в творчестве Кобо Абэ.....	57
Долженко А.О. Концепт любові у віршах Сюй Чжімо.....	58
Жукова М.О. Образ місяця в українській та китайській поезії.....	60
Кравчук К. Лі Бо та особлива мова його віршів.....	62
Криворучко С.К. Страх смерті в оповіданні Ді Ань «Коли ж моя черга?».....	63
Сасыкулова Ч.Т. Поэзия С. Эралиева как представителя послевоенной киргизской литературы.....	64
Смілянська О.О. Український та китайський літературний постмодернізм.....	67

ЧАСТОТНІСТЬ БЕЗПОЛУЧНИКОВИХ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

*Руда Наталія Вікторівна, к.ф.н., доцент,
завідувач кафедри східних мов*

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

У китайській граматичній науці досі не існує досліджень, присвячених безсполучниковим багатоконпонентним складним реченням (ББСР) і їх класифікації. Проте, дослідження показали їх високу частотність в порівнянні зі сполучниковими багатоконпонентними складними реченнями. Розглядаючи даний тип речень на матеріалі роману Лао Ше «Рикша», нами було підраховано, що ББСР складають 38% від загальної кількості багатоконпонентних складних речень (БСР) в тексті, відповідно кожне третє БСР є безсполучниковим. Переважна кількість ББСР, представлене в досліджуваному художньому матеріалі, свідчить про необхідність більш детального розгляду проблеми безсполучниковості в сучасній китайській лінгвістиці. Вивчивши існуючі точки зору на природу ББСР і засновані на них класифікації, ми дійшли до висновку, що найбільш детальною і актуальною є класифікація, яку запропонувала О.В. Палатовська. У даній класифікації береться за основу розподіл на групи, сформульований С.І. Дорошенком, який, працюючи в руслі прихильників структурно-семантичної школи, пропонує класифікацію безсполучникових складних речень, засновану на виявленні семантичних функцій предикативних частин у відношенні одна до одної. Згідно з його теорією, в залежності від різних ролей, що виконують предикативні частини щодо однієї до іншої, безсполучникові речення слід ділити на два класи: з однофункціональними і різнофункціональними предикативними частинами.

Таким чином, при інвентаризації моделей ББСР нами за основу було взято структурно-семантичну класифікацію, згідно з якою всі ББСР було розділено на конструкції з однофункціональними і різнофункціональними предикативними одиницями (ПО). Кожен з цих двох видів розподіляється на багатоконпонентне безсполучникове речення, ББСР, ускладнене сурядністю, ББСР, ускладнене підрядністю, і ББСР, ускладнене сурядністю і підрядністю.

БМСП з різнофункціональними ПО складають 80% від загальної кількості безсполучникових складних конструкцій. З них найбільш частотними ББСР з багатоконпонентні безсполучникові речення (43%) і ББСР, ускладнені підрядністю (28%). Конструкції, ускладнені сурядністю, і БМСП з сурядністю і підрядністю складають, відповідно, 22% і 7%.

Серед ББСР з однофункціональними ПО максимально часто використовуються конструкції з багатоконпонентною безсполучниковістю (47%) і речення, ускладнені сурядністю (29%). Менш частотні ББСР з підрядністю (19%) і з сурядністю і підрядністю (5%).

Протяжність ББСР, що зустрічаються в романі «Рикша», становить 4,7, що не перевищує обсяг оперативної пам'яті людини. Це говорить про те, що авторська мова твору і мова персонажів максимально наближена до живої розмовної мови, в якій переважають спрощені за своїм складом конструкції.

Серед ББСР з різнофункціональними ПО найбільш частотні речення, що складаються з 4 ПО (27,5%). Найменш представлені синтаксичні одиниці, що складаються з 9 ПО (1%). Серед ББСР з однофункціональними ПО найбільш частотні конструкції, що складаються з 3 і 4 ПО.

Середня посторінкова частотність ББСР в тексті становить 43% від загального числа складних синтаксичних конструкцій на сторінці, що говорить про широке використання даного типу складних речень в романі Лао Ше «Рикша».

Великий відсоток використання ББСР у китайських прозових творах пояснюється, на наш погляд, тим, що, як відомо, безсполучниковість є характерною особливістю розмовної мови, а китайська писемна літературна мова має досить сильний вплив розмовної мови.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дорошенко С.І. Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові. Харків: Вищ. школа, 1980. – 152 с.
2. Палатовская Е.В. Соотношение многокомпонентных сложных предложений и синтактико-стилистических фигур: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.02. Харьков, 1998. – 162 с.
3. Руда, Н. В. Структурно-семантичні особливості багатоконпонентних складних речень у сучасній китайській мові : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.13. Київ, 2017. – 17 с.
4. 老舍. 骆驼祥子. – 北京: 北京人民文学出版社, 1998. – 224р.

СЛОВОТВОРЧІ МОРФЕМИ В НАЗВАХ ПРИКРАС В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Самойлова Сніжана Андріївна, студентка 2 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: К.О.Щербакова

На сьогоднішній день великої популярності набувають мови країн Азії, з яких китайська мова є найпопулярнішою. Її особливістю є ієрогліфічна писемність. Способи словотворення в китайській мові відрізняються від звичних європейському читачеві, адже відрізняється і організація мови.

Словотвір 构词法 gòucí fǎ - розділ лексикології, що вивчає способи творення слів, що містить опис словотвірної системи мови.

У сучасній китайській мові виділяється чотири граматичні одиниці:

морфема (语素), слово (词), словосполучення (短语) та речення (句子).

Морфема – це найменша значуща одиниця мови. Більшість морфем китайської мови складаються з одного складу.

У китайській мові система словотворчих засобів за ступенем десемантизації початкового лексичного значення може бути представлена в наступному вигляді:

- 1) повнозначна морфема, що має статус слова або кореня;
- 2) повнозначна морфема, що має статус ідентичного компонента в словах певного лексичного ряду;
- 3) полуафікс;
- 4) афікс.

Розрізняють морфеми вільні і невольні. Вільні морфеми можуть вживатися самостійно, в цьому випадку їх функції збігаються з функціями слова. Невільні морфеми не можуть використовуватися самостійно, при утворенні слів їх зазвичай комбінують з іншими морфемами.

Для нашого дослідження було відібрано понад 20 назв ювелірних прикрас, щоб прослідити закономірність словотворчого зв'язку цих слів, відшукати ідентичні словотворчі морфеми.

З'ясовано, що слова, що називають ювелірні прикраси на руці зазвичай містять морфему – рука 手 shǒu: